

**MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASALARI TARBIYALANUVCHILARIDA
MEHNAT TARBIYASI KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH****Yoqubova Husniya Fayzali qizi¹**¹ Surxondaryo viloyati Termiz shahri 31 – DMTT**MAQOLA
MALUMOTI****ANNOTATSIYA:****MAQOLA TARIXI:**

Received: 29.03.2025

Revised: 30.03.2025

Accepted: 31.03.2025

KALIT SO'ZLAR:

maktabgacha ta'lim,
mehnat tarbiyasi,
tarbiyalanuvchi, mehnat
faoliyati, pedagogik
metodlar.

Mazkur maqolada maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchilarida mehnat tarbiyasini shakllantirish jarayoni, uning ahamiyati va metodik jihatlari yoritiladi. Mehnat tarbiyasining bolaning shaxs sifatida rivojlanishiga ta'siri, shuningdek, ushbu jarayonni samarali tashkil etish usullari haqida fikr yuritiladi.

KIRISH. Maktabgacha yoshdagi bolalarda mehnat tarbiyasini shakllantirish ularning jismoniy va aqliy rivojlanishi, mustaqillik va mas'uliyat hissini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. MTTlarda mehnat tarbiyasini to'g'ri yo'lga qo'yish, tarbiyalanuvchilarni kichik yoshdan mehnatsevarlikka, intizom va mas'uliyatga o'rgatish ularning kelajakdagi hayotiga mustahkam poydevor yaratadi. Ushbu maqolada mehnat tarbiyasining zaruriyati, unga ta'sir etuvchi omillar hamda samarali usullar haqida batafsil fikr yuritiladi.

Asosiy qism

Mehnat tarbiyasining mohiyati va ahamiyati Mehnat tarbiyasi – bu bolalarni kundalik hayotdagi mehnat faoliyatiga jalb qilish, ularni o'zlari uchun ham, jamiyat uchun ham foydali ishlarni bajarishga o'rgatish jarayonidir. Mehnat tarbiyasining asosiy maqsadi bolalarning harakat qilish, o'z ishiga javobgarlik sezish, tartiblilik va mehnatsevarlik ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat.

Maktabgacha yosh davrida bolalar atrofda narsalarni o'rganish, kuzatish va ulardan foydalanishga qiziqadi. Shu sababli, ularga mehnat faoliyatini o'rgatish orqali ijtimoiy

hayotga tayyorlash muhim sanaladi. Mehnat tarbiyasi bolada quyidagi sifatlarni rivojlantirishga yordam beradi:

Mustaqillik va tashabbuskorlik;

Mas'uliyat va tartiblilik;

Jamoda ishlash qobiliyati;

Buyruqlarga rioya qilish va o'z fikrini bildirish qobiliyati.

Mehnat tarbiyasini shakllantirish metodlari Mehnat tarbiyasini samarali amalga oshirish uchun quyidagi metodlardan foydalanish mumkin:

O'yinga asoslangan mehnat Bolalar o'yin orqali yangi narsalarni o'rganadilar. Ular o'zlari qiziqqan faoliyat turlariga o'yinga singdirilgan holda jalb qilinsa, mehnat tarbiyasi samarali kechadi. Masalan, "kichik bog'bon", "oshpaz yordamchisi" kabi o'yinlar orqali bolalar mehnatning mohiyatini anglay boshlaydi.

Amaliy mashg'ulotlar Bolalarni turli ish faoliyatiga jalb qilish, masalan, o'z kiyimlarini tartibga keltirish, o'yinchoqlarni yig'ish, gullarga qarash kabi oddiy vazifalarni berish orqali ularni mehnatga o'rgatish mumkin.

Rol o'ynash orqali o'qitish Bolalarga turli kasblar haqidagi ma'lumotlarni berish va ularni shu kasb egasi rovida harakatlantirish orqali ularning mehnatga bo'lgan qiziqishini oshirish mumkin.

Erkin mehnat faoliyati Tarbiyalanuvchilarga o'zlari istagan mehnat faoliyati bilan shug'ullanish imkonini berish, ularga tanlov berish va mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmasini shakllantirish lozim.

Rag'batlantirish va baholash Bolalar mehnatini e'tirof etish va rag'batlantirish muhim ahamiyatga ega. Maqtov va mukofotlar bolalarning mehnat qilishga bo'lgan ishtiyoqini oshiradi.

MTTlarda mehnat tarbiyasini samarali tashkil etish omillari Mehnat tarbiyasining natijadorligi quyidagi omillarga bog'liq:

Pedagogning malakasi va bolalar bilan ishlash metodikasining to'g'ri tanlanishi;

MTTda qulay mehnat sharoitlarining yaratilishi;

Tarbiyachilar va ota-onalar hamkorligi;

Bolalar uchun qiziqarli va foydali mehnat turlarini tanlash.

Xulosa

Maktabgacha yoshdagi bolalarda mehnat tarbiyasini shakllantirish ularning kelajakda mehnatsevar, mas'uliyatli va intizomli shaxs bo'lib yetishishiga xizmat qiladi. Mehnat tarbiyasini tashkil etishda pedagogik metodlardan samarali foydalanish, tarbiyachilar va ota-

onalar hamkorligini yo'lga qo'yish muhim ahamiyatga ega. Bolalar kichik yoshdan to'g'ri yo'naltirilsa, ularda mustaqil fikrlash va amaliy ko'nikmalar shakllanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi. "Maktabgacha ta'lim dasturi". Toshkent, 2021.
2. Vygotskiy L.S. "Bolalar psixologiyasi". Moskva, 2020.
3. Jalolov J. "Maktabgacha ta'lim pedagogikasi". Toshkent, 2019.
4. Hasanboev J. "Pedagogika nazariyasi va amaliyoti". Toshkent, 2018.
5. Internet manbalari va O'zbekiston Respublikasi qonunchilik hujjatlari.

